

Workshop Evalueren door middel van visiteren

Rekenhof, Brussel, 7 december 2012

Verslag panelgesprek

Na afloop van de vijf presentaties werd een panelgesprek gevoerd met de verschillende sprekers en de deelnemers aan de workshop.

De eerste vraag heeft betrekking op de “rustperiode” die volgens Dhr. Boeyaert van belang is na een visitatie. Hoe lang vindt hij dat deze rustperiode idialiter zou moeten duren? Dhr. Boeyaert geeft aan dat hij de huidige manier van werken binnen zijn sector, met iedere zes jaar een visitatie, toereikend acht. Een periode van zes jaar biedt volgens hem genoeg tijd om de aanbevelingen van de vorige visitatie op te volgen. Dhr. De Brabandere sluit zich hierbij aan, maar is ook van mening dat er tussentijds een mogelijkheid moet zijn om op een visitatierapport terug te komen. Dhr. Van Bortel geeft aan dat de visitaties bij de sociale huisvestingmaatschappijen iedere vier jaar plaatsvinden. Dit sluit volgens hem goed aan bij de interne plannen van deze maatschappijen. Wanneer er specifiek om gevraagd wordt kan er eventueel een tussencontrole plaatsvinden.

De tweede vraag gaat in op de verschillen tussen visitaties en klassieke evaluaties. Wat maakt visitaties nu precies zo waardevol? Dhr. De Brabandere geeft aan dat de samenstelling van de visitatiecommissies hierbij van belang is. Het hoger onderwijs kan bijvoorbeeld alleen worden beoordeeld door mensen die ook in het vak zitten. Dhr. Van Bortel noemt het multidisciplinaire aspect van visitaties als een belangrijk pluspunt. Daarnaast vindt hij de mogelijkheden tot dialoog (tijdens de visitatiedagen en de presentatie van het visitatierapport) erg waardevol. Dhr. Van Herck benadrukt dat visitaties effectief en minder afstandelijk zijn dan de klassiek gebruikte evaluatietechnieken. Een ander specifiek punt voor visitaties dat niet zichtbaar is bij klassieke evaluatietechnieken is volgens hem het leereffect. Afgevaardigden van bijvoorbeeld steden en woningcorporaties gaan mee tijdens de visitaties van hun collega-organisaties om hiervan te leren. Tot slot noemt Dhr. Van Herck het bestaan van een natraject bij visitaties; dit vindt men normaliter niet terug bij de klassieke evaluatietechnieken.

Terugkomend op het zojuist genoemde punt over de mogelijkheid tot dialoog stelt de gespreksleider aan Dhr. Boeyaert de vraag of deze dialoog in sommige gevallen wel vergaand genoeg is. Dhr. Boeyaert gaf in zijn presentatie namelijk aan dat een reactie op het visitatierapport van de politiescholen enkel schriftelijk ingediend kan worden. Hij zou graag zien dat de mogelijkheid bestaat nogmaals een gesprek aan te gaan om zo bepaalde punten uit het rapport opnieuw toe te kunnen lichten.

Een deelnemer vraagt zich vervolgens af hoe de openbaarheid van de visitatierapporten doorwerkt in de politiek. Dhr. Wyffels geeft aan dat soms niet alle aanbevelingen kunnen worden opgevolgd, bijvoorbeeld als een bestuur door verkiezingen veranderd is. Echter aan de punten waarover alle partijen het eens zijn kan nog steeds worden gewerkt. Dhr. Van Herck geeft aan dat een visitatierapport misbruikt zou kunnen worden, bijvoorbeeld in het kader van de verkiezingen. Dit is een risico, maar dit is bijvoorbeeld bij de visitatie van het Stedenfonds erg meegevallen. De gespreksleider vraagt zich af hoe dit te bewaken is. Dhr. Wyffels is van mening dat dit een taak is van de commissie; een rapport moet diplomatisch worden opgesteld. Bij de visitatie van zijn gemeente is dit volgens hem zeer goed gebeurd.

De volgende vraag speelt hierop in: een deelnemer verwijst naar het visitatierapport van de politiescholen en vraagt zich af wie de vergelijking van de visitatieresultaten tussen de verschillende scholen opstelde. Dhr. Boeyaert antwoordt hierop dat dit door de visitatiecommissie gebeurde. Dhr. Van Bortel en Dhr. De Brabandere geven aan dat ook in de visitatierapporten binnen hun sector vergelijkingen tussen respectievelijk verschillende huisvestingsmaatschappijen en hoger onderwijsinstellingen zijn opgenomen.

Het volgende onderwerp gaat erover in hoeverre visitaties leiden tot aanbevelingen ten aanzien van de bevoegde overheden? Dhr. Van Bortel vertelt dat in visitatierapporten binnen zijn sector altijd onderscheid wordt gemaakt tussen de aanbevelingen voor de huisvestingmaatschappijen zelf, die voor de minister en die voor het Vlaams Woonbeleid. Dhr. Boeyaert vult aan dat de eerste paragraaf van een visitatierapport altijd opmerkingen bevat bedoeld voor het macroniveau. Tevens wordt er volgens hem door het hele visitatierapport heen gekeken naar structurele problemen binnen de sector; deze worden ook aangegeven en het rapport is daardoor doorweven met aanbevelingen voor de hogere overheden.

De gespreksleider beëindigt het panelgesprek met een afrondende vraag over de ervaringen van de sprekers met visitaties. Wanneer zij hun ervaringen en inspanningen op een rij zetten, resteert er dan een batig saldo? Alle sprekers beantwoorden deze vraag positief. Niettemin zijn er enkele nuances aan te brengen in de verschillende antwoorden: Dhr. Van Herck spreekt van een batig saldo. Het is volgens hem wel een optie om te overwegen of de voordelen van visitaties ook in klassieke evaluaties kunnen worden toegepast. Dhr. Van Bortel geeft aan dat de visitatieperiode in Vlaanderen te kort was om al conclusies te trekken; hij heeft er echter alle vertrouwen in. Voor Nederland spreekt hij van een klein batig saldo. Dhr. De Brabandere is van mening dat de visitaties in het hoger onderwijs een batig saldo opleveren. Dhr. Wyffels antwoordt ook positief en voegt daaraan toe dat het verstandig is de evaluatietechniek systematisch te implementeren. Tot slot benadrukt Dhr. Boeyaert dat een eerste visitatie een heuse inspanning vergt, maar dat dit de tweede keer afneemt. Ook hij is over het algemeen positief.

De gespreksleider sluit vervolgens af en dankt zowel de sprekers als de deelnemers voor hun komst.